

Europos LIETUVIS

Nr. 26 (2061) Londonas, 1989 m. liepos 5 d. XLIII

SVARBUS NUTARIMAI SEIME

LPS SEIMO SESIJOS DARBAI

Ivyko penktoji LPS Seimo sesija. Joje buvo aptarta Sajūdžio remtų TSRS liaudies deputatų veikla liaudies deputatų suvažiavime, svarstoma Sajūdžio programa nacionaliniais klausimais, Sajūdžio Seimo statusas.

Seimo sesija patvirtino kultūrinę, politinę, švietimo, religinę, nacionalinių santykių, ryšių su kitais judėjimais, ryšių su užsieniu, ekologines komisijas, išrinko jų pirmininkus. Sajūdžio Seimo statuto patvirtinimas atidėtas kitai Seimo sesijai. Taip pat priimta rezoliucija dėl Lietuvos aukštųjų mokyklų autonomijos nustatymo ir rezoliucijos apie nacionalinę padėtį respublikoje, nacionalinių problemų sprendimą. Seime priimtas pareiškimas dėl Lietuvos valstybingumo atkūrimo raidos.

SAJŪDŽIO SEIMO PAREIŠKIMAS DĖL LIETUVOS VALSTYBINGUMO ATKŪRIMO RAIDOS

1939-40 m. išorinėm jėgom panaikinus nepriklausomą Lietuvos valstybę, lietuvių tauta priešinosi ir reiškė savo valią nepriklausomai valstybei atkurti.

Paskelbus Tarybų Sąjungoje pertvarką, susidarė sąlygos atsirasti Sajūdžiui, kurio programoje Lietuvos suvereniteto siekimas laikomas pagrindiniu tikslu.

Sajūdžio Seimas 1989 m. vasario 16 d. deklaracijoje pabrėžė, kad Lietuvos valstybės, atkurtos 1918 m. vasario 16 d., tarptautinis teisinis pripažinimas tebegalioja ir kad lietuvių tauta niekada nesusitaikė su nepriklausomybės praradimu. Seimas konstatavo Lietuvos žmonių siekį kurti laisvos tautos apsisprendimo sąlygomis ir taikiu būdu žengti į valstybinio suvereniteto atstatymą, neapsiribojant daliniais pasiekimais.

TSRS liaudies deputatų rinkimai parodė, kad Lietuvos visuomenė neremia LKPKCK teizių apie Lietuvos suverenitetą TSRS sudėtyje.

Pasikeitusioje politinėje situacijoje 1989 m. gegužės 18 d. Lietuvos TSR Aukščiausioji Taryba priėmė deklaraciją, kurioje sakoma, kad

- Lietuvos valstybė 1940 m. buvo prievarta ir neteisėtai prijungta prie Tarybų Sąjungos;
- Lietuvos valstybinis suverenitetas yra akivaizdus lietuvių tautos siekis;
- Lietuvos-Tarybų Rusijos 1920 m. liepos 12 d. sutartis nederina suota, ir tik ji nustato Lietuvos santykį su TSRS;
- Prasideda valstybės atkūrimas. Seimas mano, kad okupacijos ir aneksijos padariniai panaikinti būtina:
- paskelbti 1940 m. Liaudies Seimo rinkimus neteisėtais, o jo nutarimus — negaliojančiais;
- paruošti įstatymą dėl TSRS kariuomenės laikino buvimo Lietuvos teritorijoje sutartinių sąlygų;
- pradėti derybas su TSRS dėl jos kariuomenės palaipsnio išvedimo iš Lietuvos.;
- sušaukti visų Lietuvos politinių jėgų pasitarimą, skirtą aptarti klausimui, kaip išlaikant stabilią Lietuvos politinę situaciją, atkurti nepriklausomą valstybę.

SIA/LIC

LAIŠKAI BRITŲ PARLAMENTO ATSTOVAMS

Šiais metais sukanka 50 metų nuo Stalino-Hitlerio Pakto, pasirašyto jų užsienio reikalų ministrų Molotovo ir von Ribbentropo 1939 m. rugpjūčio 23 d. Visi žinome, kad šio pakto pasėkmėje, Stalinas pagrobė Lietuvą, Latviją ir Estiją. Tiek tėvyneje, tiek emigracijoje, pakto sukakties progą dedamos pastangos išgarsinti mūsų krašto okupaciją, reikalaujant, kad Sovietų Sąjunga panaikintų neteisėtą sutartį. Londono Baltų Tarybos pastangomis, David

REZOLIUCIJOS

DĖL NACIONALINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMO

Aptaręs pertvarkos nacionalines problemas Lietuvoje, LPS Seimas konstatuoja, kad naujieji nacionaliniai procesai reikalauja papildomo ir sustiprinto dėmesio.

Seimas mano, kad visų teorinių ir praktinių sprendimų nacionaliniais klausimais pagrindu lieka Lietuvos tautinės valstybės koncepcija, pagal kurią visų tautų santykius reguliuoja Lietuvos pilietybės institutas, t.y. visos tautybės integruojasi į Lietuvos valstybės kūrimą kaip lygiateisiai piliečiai, kurie naudojasi visomis įstatymo užtikrintomis kultūrinės autonomijos teisėmis.

Svarbiausi šios dienos uždaviniai yra šie:

1. Lietuvos lenkų visuomenė, atsisakydama išsūkio Respublikos valdžios ir gyventojų daugumos atžvilgiu, imasi iniciatyvos atšaukti formaliai paskelbtąsias autonomines apylinkes, tuo būdu būtų pademonstruotas Lietuvos lenkų apsisprendimas eiti kartu su lietuvių tauta į nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą;

2. Sajūdis kartu su Lietuvos TSR Aukščiausiąja Taryba parengia ir priima Lietuvos pilietybės įstatymą ir Lietuvos tautinių mažumų kultūrinės autonomijos įstatymą;

3. Speciali Sajūdžio komisija parengia nacionalinių klausimų sprendimo programą ir pateikia ją svarstyti sekančiai LPS Seimo sesijai.

DĖL AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ AUTONOMIJOS NUSTATYMO

Lietuvos persitvarkymo Sajūdžio seimas, suprasdamas, kad lemiamą reikšmę, Lietuvos steičiai turi aukštos kvalifikacijos specialistų rengimas, matydamas, kaip centrinės žinybos nerangiai pertvarko aukštųjų mokyklų veiklą,

žinodamas, kad decentralizacija ir demokratizacija bet kurioje veikloje spartina programą,

remdamas Lietuvos aukštųjų mokyklų siekimą įgyti autonomiją, pritardamas jau vykstančiam jų savarankiškų statutų kūrimui ir priėmimui,

pažymėdamas, kad nedelsiamas aukštųjų mokyklų decentralizavimas, atspindimas mokyklų statutais, dera prie visos Respublikos savarankėjimo,

kreipiasi į Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumą, ragindamas artimiausiu metu, nelaukiant, kol bus parengtas išsamus Respublikos švietimo įstatymas, išleisti įsaką, kuriuo būtų nustatyta Lietuvos aukštųjų mokyklų autonomija, kompetencija ir nurodyta aukštųjų mokyklų statutų registravimo tvarka.

Rezoliucijas pasirašė V-jo LPS Seimo Tarybos Pirmininkai: V. Aliulis, E. Jurašiūnas

EUROPOS KD POSĖDŽIAI

Gegužės 18 d. Barcelonoje įvyko Europos Krikščionių Demokratų Unijos tarptautinės komisijos posėdžiai. LKDS centro komiteto pirm. ir UEDC politinės komisijos narys inž. A. Venskų informavo komisiją apie atsikūrusią Lietuvį Krikščionių Demokratų partiją Lietuvoje, jos greitą augimą ir numatomą kongresą rugpjūčio mėn. Visa tai kėlė nuostabą ir pasigėrėjimą vakarų europiečių tarpe. A. Venskų buvo paprašytas informuoti tarptautinę komisiją ir apie 1988 m. rugpjūčio mėn. įsisteigusią Estijos Krikščionių Demokratų Sąjungą.

Vienoje, gegužės 23-27 dienomis įvyko Pasaulio Krikščionių Demokratų Internacinaleo seminaras tema „Krikščioniškoji Demokratija Centro ir Rytų Europoje“. Seminaro tikslas arčiau susipažinti su padėtimi sovietų dominuojamuose ir okupuotuose kraštuose. Dalyvavo delegatai iš Lenkijos, Vengrijos ir Rusijos. Buvo kvieistas ir Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos atstovas Viktoras Petkus, bet kvietimas jo nepasiekė.

Keturias dienas trukusiame seminare lietuvių atstovas, ELKD tarybos pirm. inž. A. Venskų plačiai informavo suvažiavusius apie Lietuvos KD partijos vystymąsi, inšą į nepriklausomos Lietuvos atstatymą, LKDS veiklą laisvajame pasaulyje, partijos atkūrimą okupuotoje Lietuvoje ir bendrai apie lietuvių ėjimus siekiant nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo.

LKDS SUVAŽIAVIMAS

LKDS centro komitetas stropiai rengiasi Sąjungos konferencijai, kuri įvyks 1989 m. rugsėjo 2-3 dienomis Čikagoje. Jau išsiuntinėti pakvietimai visiems skyriams ir kraštų įgaliotiniams. Laukiama svečių ir iš Lietuvoje atsikūrusios krikščionių demokratų partijos.

ESTIJOS KD PARTIJA

Rusų okupuotoj Estijoje įkurta Estijos Krikščionių Demokratų Partija. 1989 balandžio 18 d. Kadrinoje, Estijoje, įvyko Estijos KD Sąjungos ir Lietuvos KD partijos pasitarimas. Nutarta:

1. Ateityje Estijos KD Sąjunga ir Lietuvos KD partija palaikys tarpusavyje glaudžius ryšius ir bendradarbiaus visose srityse.

2. Kadangi Lietuvos KD Partija yra vieninga su LKD Sąjunga — KD Internacinaleo tikrąja nare, Estijos KD Sąjunga kreipiasi į jį (Internacinaleą) per Lietuvos krikščionis demokratų, kad taptų tikrąja, savarankiško KD Internacinaleo nare.

Pareiškimą Estijos KD Sąjungos vardu pasirašė Lits Alte, Illar Hallaste ir Kalle Lindi. Lietuvos KD Partijos vardu: Sigitas Luneckas, Algirdas Macijauskas, Edmundas Paliulionis ir Viktoras Petkus.

LKDS Informacija

PRANCŪZŲ KD PARTIJOS SPAUDOS KONFERENCIJA

Birželio 7 d. prancūzų KD Partija vadovaujama J.M. Daillet sušaukė spaudos konferenciją ryšium su disidentų Osipovo ir Agurkovo atvykimu į Paryžių. Jie yra KD partijos steigėjai Maskvoje. Viktoras Petkus, lietuvių KD Partijos vadovas, taip pat buvo kvieistas šioje konferencijoje dalyvauti, tačiau jis negavo leidimo išvykti.

Rusų atstovai apibūdino rusų KD partijos vystymosi procesą. Pabrėžė, kad anksčiau ši organizacija Sovietų Sąjungoje neegzistavo, tačiau dabar ji yra populiari ir įstojančių skaičius sparčiai auga. Nariais gali būti įvairių religinių įsitikinimų asmenys. Jie oficialaus leidimo veikti neturi, bet taip pat nėra varžomi.

VLIKO pirmininkui paklausus ar jie palaiko ryšius su Lietuvos KD Partija, Agurkovas atsakė, kad tiesioginių ryšių neturi, tačiau jis labai gerai pažįsta V. Petkų, nes su juo kartu buvo koncentracijos stovykloje. Paminėjo, kad lietuvių KD Partija yra viena iš seniausių ir stipriausių.

Kai buvo paklausta jų nuomonės apie Pabaltijo valstybių atsiskyrimą, jie nelabai norėjo apie tai kalbėti, tačiau paminėjo, kad jie galvoja, kad tai nėra dabarties, bet tik tolimes ateities galimybė.

VLIKO atstovams konferencijoje dalyvauti galimybę sudarė inž. Venskų, kuris yra Tarptautinio KD Sekretoriato narys ir artimas J.M. Daillet bičiulis.

ELTA

PIRMOSIOSE EILĖSE UŽ DEMOKRATIJĄ

Vingio parke įvykusiame mitinge susitikime su TSRS liaudies deputatais, išrinktais Lietuvoje, dalyvavo apie 70000 žmonių. Deputatai V. Landsbergis, A. Brazauskas, V. Beriozovas, R. Gudaitis, J. Marcinkevičius, K. Uoka, E. Klumbys, Z. Vaišvila bei kiti kalbėjusieji Lietuvos deputatų grupės vardu dėkojo Respublikos gyventojams už suvažiavimo metu suteiktą moralinį palaikymą, dar kartą patvirtino, kad ir ateityje neapvils savo rinkėjų lūkesčių. Deputatas Mečys Laurinkus pasakė:

„Lietuva, tapusi blogio siautėjimo auka, dabar stovi kovos už demokratiją ir žmogiškumą pirmosiose eilėse. Ir kovojame mes žmonijos istorijoje žinomu, bet įtikinamu būdu. Jėga įtraukti į imperijos sudėtį, naikinti ir alinti, mes stengiamės demokratiją atgaivinti ir įtvirtinti savo namuose, kovojame už nepriklausomą Lietuvos valstybę, už monopoliją Lietuvos reikalus tvarkyti Lietuvos piliečiams. Iš pirmo žvilgsnio lyg ir egoistinės pastangos verčia apie savo garbę, orumą ir statusą galvoti ir kitas respublikas. Tuo mes įsitikinome suvažiavime, nors jame ir dominavo agresyviai nusiteikusi, paklusni dauguma. Nepriklausomų valstybių grūdas jau mestas, ir ne ant kelio. Kas atidžiai stebėjo suvažiavimo eigą, tas tikriausiai pastebėjo ir kitką, būtent, jog Lietuvos ateitis turi spręstis pačioje Lietuvoje. Lietuvos ateitis priklausys nuo mūsų pozicijos tvirtumo, kalbėjimo aiškumo, principingumo ir sugebėjimo laiku pasipriešinti. Mūsų teises ginančių įstatymų leidimas mūsų rankose ir delsti negalima. Daug kas priklausys ir nuo Jūsų, rinkėjai, pasitikėjimo. Leiskite mums patiems rinktis taktiką kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.“

SIA

UŽ TAIKŲ KELIĄ Į DEMOKRATIJĄ KONFERENCIJA LONDONE

Birželio 29-30 ir liepos 1 dienomis Londono universiteto patalpose vyko komiteto „už taikų kelią į demokratiją“ konferencija. (The Committee for peaceful transition to democracy). Joje politiniai žinovai ir kraštų atstovai įvairių komitetų apimtyse svarstė taikaus kelio į demokratiją galimybes.

Be dalyvių iš Kanados, USA, Vengrijos, Lenkijos, Čekoslovakijos ir Estijos, pakviesti iš Lietuvos buvo atvykę Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio Seimo nariai, Lietuvos Respublikos deputatai Kazimieras Motieka ir Mečys Laurinkus. Konferencijoje taip pat dalyvavo Z. Juras. Po konferencijos K. Motieka ir M. Laurinkus lankėsi Lietuvių Namuose, „E.L.“ redakcijoje ir Sodyboje. Liepos 1 d. svečiai iš Lietuvos susitiko su DBLS atstovais pasikalbėjimui. K. Motieka ir M. Laurinkus iš Londono liepos 3 d. rytą išskrido į Maskvą posėdžiams, o po jų jie grįš į Vilnių.

Z. Juras

LIETUVOJE

Išstojo iš Centro komiteto

Londono dienraštis The INDEPENDENT (VI.26) pranešė, kad savaitgalį iš Lietuvos komunistų partijos centro komiteto išstojo 25 nariai, daugumoje rusai. Apie tai praneša Vilniaus spauda, nenurodydama išstojimo priežasties. 15 išstojusiųjų buvo pilnateisiai C.K. nariai ir dešimt kandidatų.

Nepalikit svetimaj padangėj...

Toks buvo prašymas Sibiro tremtinių, mirstančių iš bado, ir atiduodančių paskutinę bulvę, paskutinį kšną kitiems tautiečiams. Visi jie svajojo grįžti į Lietuvą.

„Tremtinio“ klubo tarybos narys Antanas Petrokas pasakė TIESOS korespondentui, kad apie 2 tūkstančiai žmonių prašė parvežti į tėvų žemę lietuvių tremtinių palaikus. „Deja, galėjome patenkinti tik pusę parašykų — antra tiek artimųjų turės laukti kitos vasaros. Šią vasarą galėsime organizuoti du reišus lėktuvais: į Lenos žiotis prie Laptevų jūros ir į Igarką bei vieną reisą traukiniu, kuris vyks mašrutu Kaunas-Vilnius-Permė-Sverdlovskas-Tiumenė-Omskas-Novosibirskas-Irkutskas-Ulan Udė. Žodžiu, beveik per visą Transsibiro magistralę, šalia kurios išsimėtę tremtinių kapai“.

Tik vieną mėnesį, per patį vidurvasarį, amžinojo įšalo žemė atitirpsta ir tada joje galima iškasti vieno metro gilumo duobę. Vėliau — vėl šalčiai, rugsėjo mėnesį sniegas, ir net negiliausios kapo duobės jau neatkasi.

Kelonė į Sibirą nepigi: dviem žmonėm — 500 rublių. Dar pusantro — už palaikų pervežimą. Į pirmąjį ešeloną iš Lietuvos išvyko daugiausia tremtinių vaikai. Vaziuojančių amžiaus vidurkis — apie 60 metų. Yra ir vyresnių, jeigu iš artimųjų liko gyvas tik vienas.

Visa ekspedicija į Sibirą truks 25-30 dienų. Kai kurie tėvai veš vaikiškus karstelius su cinkuotais įdėklais. Vaziuodami pirmyn, keleiviai pakeliui bus leidžiami grupėmis, kad galėtų į stotį atgabenti atkastus palaikus. Grįždamas traukinys surinks mirusiųjų artimuosius su karštais.

MAŽEIKIŲ ŽALIŲJŲ KLUBO KREIPIMASIS

Pradėjus eksploatuoti trečiąją Mažeikių naftos perdirbimo liniją, į atmosferą papildomai išmetama 12000 tonų teršalų per metus. Termofikacinė elektrinė išmes į atmosferą per metus dar 5400 tonų teršalų.

Šių metų birželio 17 d. prie Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos vyko ekologinis mitingas. Norintieji galėjo aplankyti gamyklą. Po mitingo buvo liaudies vakaronė.

SIA

DAINUOJA TREMTYJE SUKURTAS DAINAS

Kalnų parke įvyko „Tremtinio klubo“ ir Sajūdžio Vilniaus Tarybos organizuotas mitingas „Lietuvos tremtyje“. Mitinge dalyvavo apie 20 tūkstančių žmonių. Kalbėjo rašytojas Kazys Saja, poetas Gintautas Iešmantas, gydytojas tremtinys Kazys Paltanavičius, parašęs knygą apie tremtį, buvęs kalinys kunigas Jonas Kastytis Matulionis, žydų kultūros draugijos narys Moisejus Anasinas, lenkų tremtinių atstovas dailininkas Petras Ilenskas, žydų savimonės atgimimo draugijos „Tkuma“ pirmininkas Grigorijus Alpernas ir kiti.

Kalbą pasakė Aukščiausios Tarybos Prezidiumo pirmininkas Vytautas Astrauskas.

Tremtinių choras ir mitingo dalyviai dainavo tremtyje sukurtas dainas.

SIA

Pabuskime, melskimės, dirbkime!

Lietuvos Ateitininkų Federacijos atkuriamojo komiteto kreipimasis į visus geros valios žmones, tikinčius ateitininkų idėjomis ir norinčius prisidėti prie ateitininkų atgaivinimo.

VISIEMS TROKŠTANTIEMS ATNAUJINTI TĖVYNĘ KRISTUJE

Kristaus tartas žodis, it išganymo sėkla, išleido šaknis pagoniškose mūsų protėvių širdyse ir augdamas tapo nedeloma lietuvių tautos dvasios, kultūros ir pasaulėjautos dalimi. XX a. pradžioje Lietuvoje kylanti tautinio atgimimo banga, turėjo įgauti aukštesnį dvasinį turinį. 1911 m. įkurtos „Ateities“ organizacijos judėjimas savo kilmę ir uždaviniais tapo antruoju, dvasiniu atgimimu, kuris, remdamasis, tautiniu, suteikė pastarajam aukštesnę neprarandamą reikšmę. Į „Ateities“ organizaciją su šūkiu „Visa atnaujinti Kristuje“ būrėsi besimokantis katalikiškas jaunimas tarnauti Dievui ir Tėvynei. Ateitininkijos veiklos vaisiais buvo Lietuvos nepriklausomybės metais išaugusi gausi ir didžiai pasitarnavusi Tėvynei katalikų inteligentų karta. Ateitininkų leidžiama spauda („Ateitis“, „Studentų dienos“, „Židinys“, „Naujoji Romuva“ ir kt.) švietė ir lavino jaunimą, kėlė ir žadino jų savimonę ir dvasinę kultūrą. Ateitininkų P. Dovydaičio, S. Šalkauskio, A. Maceinos, B. Brazdžionio, V. Mačernio, A. Vaičiuliaičio, J. Keliuočio ir kitų darbai netsiejami nuo Lietuvos kultūros istorijos.

Lietuvai praradus laisvę ir nepriklausomybę, prieš visą tautą buvo vykdoma genocido ir nutautinimo politika, siautėjo valstybinis ateizmas, nuožmus bažnyčios persekiojimas, kultūros ir tradicijų naikinimas, melas ir veidmanystė. Visa tai pažeidė tautos šaknis, sudarkė jaunimo moralę ir tikėjimą. Tačiau ateitininkų dvasia nepalūžo, jų tikslai ir idealai liko gyvi ir aktualūs lietuvių tautos sąmonėje.

Kreipiamės į visus geros valios žmones, tikinčius ateitininkų idėjomis ir norinčius prisidėti prie šio kilnaus judėjimo atgaivinimo. Kelkime — tikėdami — ir savo pavyzdžiu bei darbais kelkime kitus! Darbai — dideliais ir mažais — įkūnime ateitininkų idėjas, kad sklindantys po Lietuvą ateitininkų himno žodžiai neskambėtų tuščiai. Organizuoškime ir atsikurkime! Burkime vaikus ir jaunuolius į ateitininkų kuopas ir būrelius, aiškinkime krikščionybės tiesas, kartu skaitykime ir nagrinėkime Šventą Raštą, St. Šalkauskio, A. Maceinos ir kitų katalikų šviesuolių

veikalus, kurkime ateitininkų bibliotekes, skatinkime jaunųjų kūrybą, renkime teminius vakarus, diskusijas, rinkime medžiagą apie savo krašto ateitininkus-sendraugius, užmegzkime su jais ryšius, siųskime žinias apie savo veiklą į organizacinį komitetą. Savo veikloje vadovaukime pagrindiniais ateitininkų principais — siekti katalikiškumo, tautiškumo, inteligentiškumo, veiklumo, šeimyniškumo ir visuomeniškumo. Ruoškime ateitininkų suvažiavimui!

Lankykime bažnyčią! Melskimės! Prašykime visose Lietuvos bažnyčiose, jaunimui pamaldų.

Ateitininkai sendraugiai, mieli kunigai, mokytojai! Būkime jaunimui vadovais ir draugais! Ar girdime Kristaus balsą? Ar neužmigome kaip kadaise apaštalai Getsemanės sode?

Pabuskime, melskimės, dirbkime!

Telaimina mūsų ryžtą ir darbus Dievas!

Rašykite mums: 232001 Vilnius, Kretingos — 19, Lietuvos TSR.

*Lietuvos Ateitininkų Federacijos Atkuriamojo Komiteto vardu pasirašė pirmininkas Vincas Rastenis
Dvasios Vadas kun. Vaclovas Aliulis
Sekretorė Daiva Kuznickaitė*

„TAUTOS ATEITIS“ VAKARUOSE

Vakarus pasiekė Lietuvos katalikų jaunimo „Tautos Ateitis“ du pirmieji numeriai. Pirmo numerio įvadiniam straipsnyje yra pateikiami Lietuvos ateitininkų sąjūdžio, o taip pat ir laikraščio „Tautos Ateitis“ tikslai ir uždaviniai. Ateitininkų sąjūdis, rašo „Tautos Ateitis“ savo pirmame numeryje, savo kilmę ir savo uždaviniais yra lietuvių tautai antrasis, būtent, dvasinis atgimimas, kuris iš vienos pusės remiasi tautiniu jos atgimimu, o iš kitos pusės suteikia pastarajam aukštesnę, neprarandamą reikšmę. Todėl ateitininkas yra pasiryžęs tarnauti Dievui ir Tėvynei, vadovaudamasis vyriausiu savo tikslu: Visa atnaujinti Kristuje. Ateitininkų sąjūdis yra ne politinis, o religinis, tautinis ir kultūrinis. Dabar lietuvių tautai po daugelio stagnacijos ir demoralizacijos metų labiausiai yra reikalingas moralinis atgimimas. Prisidėti prie šio atgimimo yra viena iš aktualiausių ateitininkų uždavinių. Paremti ateitininkų veiklai yra reikalingas organas (leidinys). Juo bus „Tautos Ateitis“, neperiodinis laikraštis, skiriamas vyresniųjų klasių moksleiviams — moksleivėms ir studentams-studentėms. „Tautos Ateityje“ bus

STAMBŪS STUDIJINIAI VEIKALAI

Vatikano knygų leidykla šiomis dienomis išleido stambų veikalą „Krikščionybės pradžia Livonijoje-Latvijoje“. Knygoje yra sulaukta paskaitos, kurias ta tema skaitė latviai ir kitų kraštų mokslininkai 1986 metais Romoje įvykusiame studijų simpoziume. Simpoziumą buvo surengęs popiežiškasis istorijos mokslų komitetas minint latvių evangelizatoriaus, pirmojo vyskupo Latvijoje vienuolio Meinardo konsekracijos aštuonių šimtų metų sukaktį. Dabar atspausdinta knyga apie krikščionybės pradžią Livonijoje-Latvijoje yra pirmoji iš serijinių leidinių „Aktai ir Dokumentai“, kuriuos pradėjo leisti popiežiškasis istorijos mokslų komitetas. Antroji šios serijos knyga bus skirta Lietuvai. Joje bus pateiktos paskaitos, skaitytos Romoje įvykusiame tarptautiniame studijų simpoziume krikščionybės įvedimo Lietuvoje šesiu šimtų metų jubilėjaus proga. RG

PRADĖS GRIAUTI GELEŽINĘ SIENĄ

Gegužės mėnesio pradžioje buvo pradėti Vengriją ir Austriją skiriančios vadinamos geležinės sienos griovimo darbai. Tai pranešė oficialioji vengrų žinių agentūra MTI, pažymėdama, kad 120 kilometrų ilgio dviguba metalinė siena tarp Vengrijos ir Austrijos bus galutinai nugriauta iki 1991-ųjų metų pradžios. Spygliuotosios vielos siena su elektroniniais įtaisais buvo pastatyta 1967-ais metais, kad užkurtus kelių vengram, norintiems pabėgti į Vakarų. Kai kuriems, nepaisant visų saugumo priemonių, pasisekė pro sieną prasiskverbti į Vakarų, daug kitų per šį dvidešimtmetį bandžusių pabėgti buvo sulaikyti ir areštuoti, o dar kiti bėgdami neteko gyvybės. Dabar, kaip rašo oficialioji vengrų žinių agentūra, sąlygoms pasikeitus ir susidarius galimybei vengram laisvai keliauti į užsienį, „geležinė siena“ nėra reikalinga. AGI

duodamos nuotrupos iš ateitininkų istorijos; bus rašoma apie tai, ką ateitininkai davė lietuvių tautai pirmaisiais XX-ojo amžiaus dešimtmečiais. Bus aiškinama ateitininkų ideologija. Bus supažindinama su žymesniųjų ateitininkų gyvenimu ir darbais. Bus komentuojami įvykiai Lietuvoje. Bus duodama informacijų iš mokslo ir kitų sričių, kurios praplečia jaunimo žinių akiračių. Pirmasis „Tautos Ateities“ laikraščio numeris Lietuvoje išejo šių metų sausio mėnesį, antrasis numeris, vasario mėnesį. VAT. R

Artėja šių metų vaikų katekizacija. Naudodamiesi turimomis galimybėmis ir patalpomis, pasistenkime kiekvienoje parapijoje šį darbą atlikti kuo rūpestingiau. Tegul kiekvienoje katalikiškoje šeimoje vaikai bus aktyviai mokomi tikėjimo tiesų ir įpratami kasdien pasimelsti. Praktikuokite šeimose bendrą maldą, šventadieniais dalyvaukite šv. Mišiose, reguliariai eikite išpažinties ir šv. Komunijos.

Atsikuria katalikų moksleivių ir studentų ateitininkų sąjungos. Kviečiame besimokantį jaunimą stoti į ateitininkų organizacijas, kurios šūkis „Visa atnaujinti Kristuje“. Kunigus raginame burti vaikus ir jaunuolius į ateitininkų būrelius, aiškinti krikščionybės tiesas, skaityti ir nagrinėti šv. Raštą, duoti pasiklaityti gerų knygų, skatinti jaunųjų kūrėjų, rengti teminius vakarus bei diskusijas. Mieli kunigai! Būkime jaunimo vadovais ir neužsimirškime kaip kadaise apaštalai Getsemanės sode! Glauskiame prie savęs ir skautų organizaciją, kad ji neuieitų laisvamanybės keliu. Remkime moterų „Caritas“ sambūrį, kurio tikslas nešti gerumo, gailestingumo ir krikščioniškos meilės dovanas mūsų kraštau. „Kas pats kyla, tas kelia ir kitus“, sako kilnioji mūsų rašytoja Marija Pečkauskaitė. Šios mintys ir jas sekantys darbai tebus kelio į dvasinį tautos pakilimą pradžiai. „Rikiuokimės ir aukokimės!“, kaip liepė mūsų vyskupijos globėjais palaimintasis arkiv. Jurgis, kad krikščioniskomis vertybėmis persunktume kapsų, dūškų, zanavykų kraštą ir visose gyvenimo srityse blogį nugalėtume gerumu.

Žmogaus teisių konferencijoje

LIC vedėjos Gintės Damušytės reportažo iš Paryžiaus pabaiga.

IV

Juozaičio pareiškimo išvada: pagrindinius, pastaruosius laimėjimus išaukė demokratiškas, racionalus, nors ir labai greitai plečiantis, politinis tautos vystymasis ir brendimas. Anot Juozaičio, lietuvių tauta yra pasiekusi tokį tašką, kad atvirai reikalauja tautos apsisprendimo teisės.

Šalia jo asmeninio pareiškimo, Juozaitis įteikė Baltų asamblėjos atsisaukimą į Europos Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos narius bei Lietuvos AT valstybinio suvereniteto deklaraciją. Damušytė PLB-nės vardu įteikė PLB-nės memorandumą, su tais pačiais Baltų asamblėjos ir valstybinio suvereniteto dokumentais, bei kitą LIC paruoštą papildomą informaciją apie žmogaus ir tautos teisių pažeidimus Lietuvoje.

Po pasimatymo su Didžiosios Britanijos ambasadorium, JAV delegacijai kviečiant, Juozaitis ir Damušytė asmeniškai pasimatė su JAV ambasadorium Abram. Pokalbio metu buvo aptarta dabartinė Lietuvos padėtis bei nušviečiami lietuvių tautos išreikšti siekliai.

Damušytei tarpininkaujant, Juozaičiui buvo išrūpintas su Frankfurter Allgemeine Zeitung interviu, į kurį įsijungė Algis Klimaitis iš Strasburgo.

Popiet Juozaitis ir Damušytė dalyvavo kaip stebėtojai neformalios grupės „Fondas ateičiai“ (Fondation for the Future) simpoziume, kuriame buvo gvildinama žmogaus teisių padėtis Rytų Europoje ir Sovietų Sąjungoje.

(LIC)

SPAUDOS KONFERENCIJA

Paryžiuje vykusioje Žmogaus teisių konferencijoje, birželio 1 d., Sovietų Sąjungos delegacija sušaukė spaudos konferenciją į kurią buvo pakviesti ir nevyriausybinės organizacijos (NGO) atstovai.

Pasaulinę Pabaltiečių Santalką atstovavo estas M. Kari, VLIKA — dr. K. Bobelis ir J. Bobelis, ir Lietuvių Informacijos Centrą — G. Damušytė.

Konferenciją atidarė Sovietų Sąjungos delegacijos pirmininkas ambasadorius Juri Kašlev. Jis pristatė rusų delegacijos narius ir paaiškino, kad į klausimus atsakys delegatai pagal jų specialybę. Dalyvavo šie Sovietų Sąjungos delegacijos nariai: Emigracijos vizų departamento direktorius — M. Kuznecov; Teisingumo ministerijos direktorius — O. Boikov; Užsienio reikalų ministerijos, Žmogaus teisių divizijos šefas — Juri Rechetov; Sovietų įstatymų ir vidinių reikalų direktorius, bei prokuratūros įstaigos šefas — V. Andrejev; Komunistų Partijos Politbiuro, Ideologinio departamento divizijos direktorius — K. Karaguzian; Maskvos universiteto Tarptautinės teisės profesorius, Sovietų mokslo akademijos narys bei Sovietų Sąjungos draugijos prie Jungtinių Tautų vice-prezidentas — A. Berkov; Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministerijos, kultūrinių reikalų vyriausiasis direktorius — ambasadorius A. Gluchov; ir Sovietų atstovas Žmogaus teisių komisijoje prie Jungtinių Tautų — F. Stanevskis.

Savo įvadiniam žodyje, Kašlev pabrėžė, kad Sovietų pozicija žmogaus teisių ir bendradarbiavimo srityje buvo tiksliai apibūdinta Užsienio reikalų ministerio E. Ševerdnadžės atidaroje kalboje. Pats Kašlev toliau dėstė, kad Sovietų Sąjunga vykdo žmogaus teisių įsipareigojimus pagal įstatymais nustatytus aukštus standartus, o ne vien tik pagal Helsinkio Baigiamąjį aktą. Dabar Sovietų Sąjungoje viskas atvira: spauda ir televizija informuoja apie viską, niekas nėra slepiama. „Glasnost“ metu, kiekvienas gali atvirai kalbėti ir laisvai reikšti savo nuomonę. Atskirų tautybių žmonės gali laisvai naudoti savo kalbą.

Anot jo, E. Ševerdnadžė ir G. Schultz yra susitikę 31 kartą. Sovietų Sąjungoje yra sudarytos žmogaus teisių darbo grupės ir ambasadorius Gluchov palaiko nuolatinius ryšius su JAV ambasadoriumi R. Shifteriu. Tačiau visą laiką pasitaiko nepagrįstų priekabingų ir išgalvotų nusiskundimų kuriuos jie

atmeta. Sovietų Sąjungos pagrindinis tikslas yra per Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferenciją sukurti vieną teisinę Europos valstybę. Jie deda daug pastangų išspręsti visus klausimus, bet viskas yra keičiama legaliai, siekiama universalinės konsulinės sutarties.

Ambasadorius Kušlev kritikavo JAV, kad jos nedalyvauja 15 iš 20 komisijų svarstant žmogaus teisių klausimus, ir taip pat Angliją už naujai paskelbtą imigracijos įstatymą, kuris varžė imigraciją. Sovietų delegato įvadinis žodis ir visas pristatymas buvo rafinuotas ir diplomatiškas. Tai nauja Sovietų Sąjungos politika. Jis viską gražiai pristatydama kėlė Sovietų Sąjungoje padarytą ir vykdomą progresą žmogaus teisių srityje ir nežymiai kaltino Vakarų, kad jie to nevykdo. Jis pasakė, kas jie ypatingai teikia didelės reikšmės Paryžiaus ir ateinančioms Kopenhagos ir Maskvos konferencijoms, bet prieš tai daug klausimų iš abiejų pusių turi būti išspręsti. Prieš baigdamas pasakė, kad norėtų panaudoti amerikonišką priežodį — „it should be a two-way street“. Nepažįstantys Sovietų Sąjungos taktikos ir propagandos galėjo būti lengvai įtikinti jų geromis intencijomis.

Klausimas: Kodėl neleidžiama keliauti ir išvažiuoti asmenims dėl valstybinių paslapčių, nors kai kurie jau tų darbų nedirba daugiau kaip 15-20 metų?

Atsakymas: Šis reikalas yra studijuojamas. Rusų technologija yra išsivysčiusi, todėl užtrunka ilgiau laiko patikrinti ar buvęs darbas tebėra paslaptis. Sovietų Sąjungoje mokomasi demokratijos abecėlės, todėl gal tas klausimas šiek tiek ir užsitiesia. Be to, amerikiečiai kurie dirba Silicon Valley irgi negalėtų gauti vizų išvažiuoti.

Kodėl nėra nevyriausybinių organizacijų atstovų iš Sovietų Sąjungos, nors ten tokių organizacijų yra?

Nėra skaičiuojama nei sekama, kas nori iš Sovietų Sąjungos į kokias konferencijas važiuoti. Jei norintys legaliu keliu paduoda prašymą, tai leidimą gauna. Mano, kad atstovai dar atvažiuos...

Kodėl Sovietų Sąjunga tebelaiiko okupavusi valstybes, kurios buvo laisvos ir Tautų Sąjungos narės?

Tokių Sovietų Sąjungoje nėra. Kas atsitiko su grafu R. Wallenbergu? Jis mirė nežinomomis aplinkybėmis 1947 m. Labai gaila, kad toks žinomas ir pasiaukojęs žmogus sulaukė tokios mirties.

Kaip komentuojumėte apie prezidento Bušo kreipimąsi nugriauti Berlyno sieną?

Siena yra rubežius. Visos valstybės turi sienas, jos gali būti aptvertos įvairiausiais būdais ir tas neturėtų turėti reikšmės, nes per sieną lipti nereikia. Yra daug vietų, kur galima legaliai per sieną pereiti.

Idomu stebėti dabar vykstantį dinamišką pasikeitimą Sovietų Sąjungoje ryšium su „glasnost“ ir „perestroika“. Pereitę savaitę Lietuva ir anksčiau Estija deklaravo savo valstybių suverenitetą. Pagal Sovietų Sąjungos Konstituciją, kiekviena respublika turi teisę pasitraukti iš Sovietų Sąjungos. Kaip jūs į tai žiūrite? Kokia jūsų pozicija tuo klausimu ir ar Pabaltijo valstybės gali būti nepriklausomos?

Taip jos yra laisvos ir dabar. Jos yra labai patenkintos. Tą skelbia ir Sovietų Konstitucija. Jos neturi jokių siekių pasitraukti iš Sovietų Sąjungos. Jeigu jūs su jais pasikalbėtumėte tai pamatytumėte, kad jos visai nenori pasitraukti. Pabaltiečiai yra gabūs, pajėgūs, inteligentiški žmonės ir jie žino ko nori. Pasitraukimas iš Sovietų Sąjungos yra ekstremistų riksmas. Pabaltiečiai nori daugiau privačios iniciatyvos ir savarankiškos ekonomijos.

Mes dabar turime daugiau kaip 50 įstatyminių projektų ir kai jie bus priimti, daug klausimų bus išspręsti, įskaitant pabaltiečių ir tautybių klausimus. Sovietų Sąjungoje tautybių klausimas yra labai svarbus ir jį labai rimtai žiūrima. Sovietų Sąjungoje tautos turi teisę laisvai apsispręsti.

Ar kas nors galėtų apibūdinti suverenitetą ir nepriklausomybę?

Apibūdinimas yra komplikotas. Tai yra teisinis reikalas, kuris neturi didelės praktinės reikšmės.

(Nukelta į 4 psl.)

Vyskupijos Kunigams ir Tikintiesiems

VILKAVIŠKIO VYSKUPIJOS APAŠTALINIO ADMINISTRATORIAUS VYSKUPO JUOZO ŽEMAIČIO GANYTOJINIS LAIŠKAS

Daug kilnios dvasios auklėtinių išleido Seinų ir Vilkaviškio kunigų seminarijos. Seinų seminarija suvaidino didelį vaidmenį bręstant Lietuvos tautiniam atgimimui XIX amžiuje. Kaip artimo meilės kankinys 1912 m. žuvo jaunas kunigas Juozas Montvila, skęstant „Titaniko“ laivui atsisakęs galimybės išsigelbėti ir savo vietą užleisdamas kitam žmogui. Vilkaviškio kunigų seminarijos auklėtiniai kunigai Justinas Dabrila, Vaclovas Balsys ir Jonas Petrika buvo žiauriai nukankinti 1941 m. birželio 22 d. Budavonės giraitėje (Vilkaviškio raj.) Skaudžiais karo ir pokario laikais buvo suimta, kalinta, ištempta apie 70 mūsų vyskupijos kunigų, kurių dalis mirė konclageriuose, o sugrįžusiųjų didelė dalis buvo palaužtos sveikatos, jie savo kančia paliudino ištikimybę tikėjimui ir kunigiškajam pašaukimui. Net sunkiausių išbandymų metu mūsų vyskupai, kunigai ir uolūs tikintieji kėlė ir gaivino tautiečių dvasią ir savo gyvenime auka priartino Tėvynei atgimimo pavasarį.

Brangieji! Šiandien mes gyvename globalinių vilčių laikmetį, kai iš tautiečių širdžių pasitraukia užguito žmogaus vergiška baimė, kurią buvo įdiegusi hitlerizmo-stalinizmo priespauda. po kelis dešimtmečius trukusių Bažnyčios persekiojimų, stagnacijos ir melo staiga mumyse atsibudo Tėvynės meilė,

suskambėjo tautos himnas, suplevė savo trispalvės, plačiai atvėrė duris tikintiesiems sugrąžintos šventovės. Šios brangios dovanos atėjo pas mus tais metais, kuriuos katalikiškas pasaulis pavadino jubiliejiniais Marijos metais. Tad ir savo atsikuriančios vyskupijos ateitį pavesime Kankinių Karalienės, Gailestingumo Motinos globai.

Bet nepamirškime, kad blogio šaknys dar neišrautos, tebeplinta girtavimo epidemija, suyra šeimos, žmonės darosi žiaurūs, savanaudiški, nesąžiningi, dalis jaunimo nenori mokytis ir dirbti. Kaip sugrąžinti krikščionišką gerumą ir meilę, kaip atgaivinti vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivumo dvasią? Apaštalas Petras, ragindamas būti blaiviais ir budėti, pataria velnio pinklėms pasipriešinti tvirtu tikėjimu (plg. 1 Pt 5,8). Trokškami gelbėti savo ir artimųjų sielas iš girtavimo ir kitų nederų, ženklime pirmąjį žingsnį sugrąžindami į šeimas gyvą tikėjimą kasdieninę maldą. Reikalaukime, kad būtų nutrauktas prievartinis tikinčiųjų mokymasis ir studentų ateizmo mokymas. Mokyklose, išlaiko nosę taip pat ir tikinčiųjų lėšomis, turėtų būti sudarytos galimybės tikinčiųjų vaikams įsigyti tikėjimo žinių, o netikintiems formuoti sąvają pasaulėžiūrą. Siekiame tokių lygių teisių, kad tikintieji galėtų pasinaudodami spaudos, radijo ir televizijos priemonėmis mokytis ir mokyti savo tikėjimu.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

BAILIAI IR SLAPUKAI...

Esu uolus „EL“ skaitytojas, neišleidžias nė vienos eilutės kiekviename savitrašio numeryje.

Birželio 7 d. (Nr. 22) laidoje buvo išspausdintas Aurelijos M. Balašaitienės, JAV, laiškas, kuris sukėlė ne vien man nuostabą. Savo laiške „Inicijai, slapvardžiai...“ autorė piktokai puola ir ilgamečius, rašančius anoniminiai, „EL“ bendradarbius, vadindama juos „bailiais, begėdžiais slapukais“, o jų straipsnius ar laiškus laikydama „popieriaus nevertu šlamštu“. Toliau ji priekaištuoja „EL“ leidėjams, kad jie nepasisavina „kultūringo spaudos etikos masto“, esamo JAV leidžiamuose „Time“, „Newsweek“, „Readers Digest“ dienraščiuose ir žurnaluose. Retkarčiais ir ji pati rašo angliškai straipsnius į „Plain Dealer“, „Clevelande, žinoma, ne anoniminiai. Nežinia, kodėl ji nori palyginti apelsinus (JAV — gigantiškos leidyklos) su žirniais („EL“ leidėjais, mažu būriu skaitytojų, iš idealizmo dirbančių, kurių dėka nugalimi visi leidimo sunkumai).

O tikrovė iš tikrųjų labai liūdna. Senieji išeiviai pamažu išmiršta. Dauguma vaikų jau nutautėję, nebeskaito lietuviškos spaudos. Nesupranta, kodėl Aurelija M. Balašaitienė pyksta, diktatoriškai reikalauja „anonimus išrauti su šaknimis“. Jau ir taip mažai beliko tų, kurie iš meilės savajai kalbai, be jokio užmokesčio, kiek galėdami ir išmanydami, vis pasireiškia lietuviškoje spaudoje. Jų reikalas — pasirašinėti tikrąja pavarde ar anonimu. Nemanau, kad jos reikalavimai turėtų praktiškos vertės spaudos talkininkų atžvilgiu.

Endrius Žilius, Vokietija

BRITANIJOJE GALI BŪTI TEISIAMI TARIAMIEJI KARO NUSIKALTĖIAI

Po 44 metų gali būti, kad Britanija pakeis įstatymą ir teis britų piliečius už nusikaltimus, padarytus jiems nesant britų piliečiais ir už Britanijos sienų. Tai taikoma taip vadinamiems nusikaltėliams, karo metu naikintiems žydų tautybės žmonės.

Esant nuolatiniam žydų spaudimui, britų vidaus reikalų ministras Douglas Hurd paskyrė komisiją susidedančią iš buvusio Britanijos prokuroro Sir Thomas Hetherington ir buvusio Škotijos prokuroro William Chalmers, kad ištirtų, ar yra pagrindo keisti šio krašto įstatymą įgalinant teisti vadinamuosius karo nusikaltėlius.

Prieš jiems pradėdant, Baltų Tarybos prezidiumas su komisija susitiko ir ją įspėjo, kad turimus įrodymus kritiškai įvertintų. Komisija šiuo reikalu lankėsi Lietuvoje, Latvijoje ir Ukrainoje, kur surašė liudininkų parodymus. Savo rekomendacijas vidaus reikalų ministrui jie perduos kitą mėnesį. Spėliojama, kad jų nuomone, yra pakankamai įrodymų užvesti kaltinamąjį bylai ir todėl reikia pakeisti įstatymą. Tačiau, dėl laiko stokos, tokio įstatymo pakeitimą parlamente svarstys tik 1990/91 metais.

Taip vadinamos karo nusikaltėliams ištirti parlamento grupės sekretorius yra iš Lietuvos žydų kilimo parlamento narys Grenville Jenner, kuris tvirtina, kad po karo į Britaniją įvažiavo tūkstantčiai karo nusikaltėlių, bet jų dauguma emigravo į kitus kraštus ir likusius 17 Britanijoje reikia teisti.

Tuo pačiu reikalu Londono dienraščio „The Daily Telegraph“ žurnalistas Peter Simple rašo: kad tik penki esą kaltinami nusikaltę tarnaudami vokiečių kariuomenėje karo metu. Jie esą lietuviai ir latviai, kurių kraštai buvę okupuoti sovietų, paskui — vokiečių ir vėl sovietų, kol, pagaliau, jiems pavyko pasiekti šį kraštą. Jų patirties mes negalime suprasti, sako Peter Simple, nes mes niekuomet nebuvome nugalėti ar okupuoti. Jie jau yra sekami nuo seniai „profesionalų karo nusikaltėlių gaudytojų“, kurie gal ir džiaugsis atsiekę savo tikslą. Peter Simple toliau rašo, kiti iš mūsų galvoja, kad tai yra briauna ir nebritiška gaudyti iki mirties senus žmones, praradusius savo kraštą ir prieš 40 metų iš europietiško pragaro čia radusius prieglaudą. Leiskime jiems ramiai numirti. Pagaliau, jie nėra vieninteliai. Jų šiandien yra visame pasaulyje, kur tik vyksta karas.

ELB

BALTIJA — JĖGOS ARENA

„Leningrade aš sutikau Amerikos atbėgėlį. Jis buvo užsidėjęs saulės akinius ir vienas sėdėjo ant nedidelio rankšluosčio prie Nevos upės, prie Petro ir Povilo mūrų tvirtovės, kur leningradiečiai maudosi savaitgaliais, žaidžia tinklinį. Sov.Sajungoj jis gyvena 28 metai.

Man jį parodė rusas sakdamas: jis iš San Francisco ir greičiausiai nori su jumis pasikalbėti.

Perbėgėlis atrodė malonus žmogus.

— Kur jūs dirbate JAV? — užklausia aš jo.

— Tautinėje saugumo agentūroje, — atsakė jis.

Aš jam pasakiau, kad gimiau tik už kelių šimtų mylių nuo čia — Estijoje ir pabėgau su tėvais į vakarus antro pasaulinio karo metu.

— Mes pasitraukėme priešinga kryptimi, — pasakė jis.

Spėju, kad visos kultūros turi savo perbėgėlius.

Leningrade taip pat sutikau moterį. Ji sėdėjo „Maskvos“ viešbutyje, gurkšnodama džiną prie užsieninės valiutos baro. Profesija — kardiologė, tačiau kartu ir prostitutė, lengvai per vieną naktį uždirbanti 250 dol. Tai Sov. Sąjungos mėnesinė daktaro alga.

— Jūs žiūrėte į mane galvodamas — vargšas daktaras! — pasakė ji. — Taip, štai ką ką daro mūsų sistemos! O dabar... dabar mes galime tai garsiai sakyti.

Tokiais sakiniiais savo įspūdžius iš Pabaltijo pradeda P.J. Vesilind Vashingtone leidžiamam „National Geographic“ gegužės mėn. žurnale. Jo viršelį puošia Leningrado Kirovo baletoto foto etudais ir kaip visuomet — puikių, spalvotų nuotraukos ne tik iš Sov. Sąjungos, bet taip pat tų valstybių, kurių krantus skalauja Baltijos jūra. Dvi jų skirtos Estijai, parodant demonstraciją Taline bei vyrų su lenta ant krūtinės ir užrašą „Tauta KGB kontrolėje“. Kitoje nuotraukoje parodytos Rygos gatvė žygiuojančios tautiniais rūbais dvi latvaitės, stebint dviem milicininkams.

Įdėtas spalvotas žemėlapis bei prie Baltijos jūros gulinčios valstybės, jų vėliavos, nurodant gyventojų skaičių, plotą. Po Sov. Sąjungos vėliava platus paaiškinimas, kad Pabaltijo valstybės 1940 m. buvo aneksuotos Sov. Sąjungos, tačiau daugumai vakarinių tautų tos okupacijos oficialiai nepripažįstant.

1988 metais gavo visos respublikos iškelti nepriklausomybės laikų vėliavas. Jos įdėtos, aišku, spalvotos su užrašais — Lithuania, Estonia, Manding, žemėlapyje užrašai yra „Lithuanian SSR“, „Latvian SSR“, „Estonian SSR“ nurodant tose valstybėse oro ir laivyno bazes. Lietuvoje oro ir laivyno bazė yra Klaipėdoje, tik oro — Kaune, Vilniuje bei šiaurinėje Lietuvoje, atrodo prie Mažeikių. Nesuprantu, kodėl atžymėta yra Neringa, o apleisti Šiauliai, Panevėžys, Marijampolė ir kiti didesni Lietuvos miestai. Užmirštas mūsų Nemunas, tuo tarpu nurodant tik 120 km. ilgio latvių Lielupe, kuri susidaro ties Bauskės m. susijungus dviem Lietuvos upėms — Mušai ir Nemūnėliui.

Neminėsiu autoriaus paliestų valstybių Lenkijos, Rytų Vokietijos, Suomijos ir kt., pereidamas prie trijų pavergtų tautų, kadangi estas joms skiria gan daug vietos, ypač plačiai paliesdamas savo tėvynės gyvenimą ir, kaip minėjau, įdėdamas dvi nuotraukas.

Baltijos jūra visuomet randasi kariniame budrume (alert), sugrupuota į tris karines jėgas: NATO, Varšuvos pakto, bei dviejų nesuvaldomų (skittish) neutralių — Švedijos ir Suomijos valstybių. Baltijos jūra tapo šachmatų lenta manevrams, žvalgybai, provokacijoms skrydžiams, elektroninių prietaisų tobulinimui ar jų patikrinimui. Tokiems tikslams Sov. Sąjunga plačiausiai ruožą turi kaip tik Pabaltijo kraštuose.

Pereitais metais daug įvykių būta tose valstybėse, prisipažįstant Maskvai, kad 1940 m. prieš tų tautų norą jos okupuotos. (Juk Maskva dar nepripažino! — K.B.)

Iki 1988 m. Pabaltijo tautos gyveno kaip Amerikos indėnai — tik su sava kalba, dainom ir tautiniais šokiais. Jie matė ir stebėjo rusų ir kt. slaviškų tautų darbininkų atplūdį. Latviai savo žemėje liko tik mažuma, estai sudaro 60% visų

gyventojų. Tik lietuviai sėkmingai atsilaukė Dabar viešai kalbama apie rusifikaciją, tautinį atgimimą.

Be abejo, ta visa chorogeografija vyksta Kremliaus pritarimu, kadangi Pabaltijo valstybės 22 m. džiaugėsi laisve, o pas gyventojus yra likę laisvos prekybos prisiminimai. Taigi, šios valstybės yra tinkami kandidatai įvairiems ekonominiais eksperimentams. Tačiau kartu, pabaltiečiai prisimena ūkininkų, darbininkų, mokytojų, intelektualų ir prekybininkų trėmimus. Tad daugeliui, persitvarkymas (perestroika) yra pirmas žingsnis prie tautinio sapno, nusikratant (torid) vandalais ir barbarais (Vasigths), Maskva per mažai įvertino šį pabaltiečių siekį, duodama toms tautoms žodžio laisvę.

Su fotografu Cotton Coulson jie pasiekė Neringą (ak, kodėl ji atžymėta žemėlapyje), kur jie sutikę atostogaujančius vilniečius. Užmegzta, kad ir atostogų metu, politinė kalba.

— Daugelį metų lietuviams buvo uždėti pančiai. Dabar rusai stebi mus, linkėdami laimėjimo. Bet mes esame lašai jūroje, — sako vilnietis. Pasitūrinčiai (prosperous) atrodo Lietuva. Dirvožemis tamsiai šokoladinis, o namai paskendę tarp gelių ir vaismedžių. Taip pat namai yra geriau prižiūrėti, dažyti, krautuvėse žymiai pigiau nei Lenkijoje.

Požeminį traukinį numatoma įrengti Rygoje. Tačiau latviai priešinosi suskandinti, kad šie darbai vėl pareikalaus rusų darbininkų „importo“. Be to, rusiška statyba yra labai bloga. Latviai nenori, kad rusai atliktų sprogdinimus senamiestyje ir kad jie ten pravestų tunelius.

Tarp Latvijos ir Estijos (Valka? — K.B.) amerikiečiai Maskvos traukinyje sutiko rusų ir jos dukrą. Jos turėjo daug kibirų su pabaltiečiais pareikšdamos, kad rusai nori visas tautas padaryti labai laimingas. „Bet tie latviai ir estai... Gėda! Jie sako, kad tik jų kraštas yra gimtinė. Tai tas pats, jeigu kalifornietis sakyty, kad jų valstija yra tik gimtoji žemė. Mes negalime to suprasti...“

Meilę tėvų kraštui estas paveldėjo iš jo motinos, kuri jam visuomet sakydavo: Baltijos jūra klūpančios ir besimeldžiančios moters forma. Jos galva randasi tarp Suomijos ir Švedijos, jos drabužiai dengia Daniją ir Vokietiją, jos kojos (kelys) spaudžia Lenkiją tačiau savo rankomis ji yra apkabinusi Estiją...

Kazys Baronas

Lietuvių ir žydų santykiai Lietuvoje

Kreipiamės į geros valios žydų tautos žmones, jausdami būtinybę pareikšti nuomonę apie mūsų santykius. Tai padaryti privalome dar ir dėl to, kad vėl ir vėl kurstoma nesantaika, primenant tragiškus 1940, 1941-1944 metų įvykius. Kad ir kokia būtų skaudi tiesa, turime patys ją pasakyti, gerbdami bendrą abiejų tautų istoriją.

Mes neturime užmiršti, kad žydai yra istorinė Lietuvos tauta. Abi tautos daugiau nei 700 metų gyvena greta. Tik gyvendamos greta, kūrė kultūrą, puoselėjo papročius ir savo religijas. Vytauto Didžiojo, o taip pat ir vėlesniais laikais žydams buvo suteikta įvairių privilegijų. Tai padėjo susiklostyti palankiai istorinei bendravimo tradicijai, kuri gyvavo beveik iki mūsų amžiaus vidurio. Tiesa, Lietuvai prarandant savarankiškumą, o ypač kai ėmė galioti žydų teises ribojantys Rusijos imperijos įstatymai, žydų padėtis blogėjo. Tačiau etnografinės lietuvių žemės jie buvo pakankamai saugūs, jautėsi esą savo didžios dvasinės tradicijos tęsėjai, o Vilnius tapo vienu žymiausių žydų kultūros centrų Rytų Europoje.

Lietuvos nepriklausoma valstybė sudarė sąlygas toliau plėtoti tradicinei žydų kultūros autonomijai: veikė gimnazijos, sinagogos, muziejai, buvo leidžiama spauda, kuriama literatūra ir menas. Gausi žydų inteligentija paliko ryškų pėdsaką visose Respublikos gyvenimo srityse. Lietuviai niekada neužmirš žydų su ginklu rankose dalyvavusių ir žuvusių Nepriklausomybės kovose, tarptautinėje diplomatijoje gynusių jaunos valstybės

Išvyka ir pamokos Sodyboje

Londono lietuvių Maironio mokyklos mokiniai ir mokytojai Sodyboje.

Londono lietuvių Maironio mokykla birželio 10 dieną „viena kulka nušovė du zuikius“. Mokyklos pavasarinė išvyka ir pamokos įvyko Sodyboje. Oras, kaip tikėtasi, buvo absoliučiai tinkamas: saulėta, bet neperkaršta.

Vyresniųjų ir pačių jaunesniųjų pamokos vyko po mėlynų dangaus skliautu, kai tuo tarpu dvi vidurinės klasės prakaitavo nuo diktantų ir linksniuotų po stogu. Gerokai padirbėję, o dar stipriau išalkę, mokytojai ir mokiniai skaniavosi tradiciniais baro pietumis, užgerdami vaisių sultimis, o kai kas ir šaltu alučiu. Už šaunią staigmeną — pietų dovaną, ačiū Baliui ir DBLS.

Po pietučių vėl į gamtą, į žinių patikrinimą žaidimų bei varžybų formoje. Vyrukai žaidė prieš merginas, bet abi grupės, nepraradę nė vieno taško, laimėjo po pirmą prizą. Po to žaidimas: „Jurgeli, tėveli, mokyk savo vaikus“. Žaidė visi — ir mokiniai, ir mokytojai. Gražus ir didelis buvo tas ratelis, tik jau to Jurgelio išradingumas bemokinant „savo vaikus“ net ir po trijų dienų nevienam skaudino sąnarius ir kaulus.

Sunku įtikėti, bet faktas, kad jau antrieji mokslo metai, pilni rūpesčių, bandymų ir labai šaunių rezultatų, artėja į galą.

Liepos 15 d. visi susikabinę stipriai rankomis, užtrauks tradicinę „Sudie, sudie“, aiškiai žinodami, kad labai greit didžioji jų dalis vėl susitiks beržynėly, Sodyboje, kur, neabejojama, bus dedamos skautiškos pastangos tėti

pradėtą lituanistinį darbą.

Džiugu paminėti, kad vyresniųjų klasė pilnai užmezgė ryšius su jaunimu Lietuvoje. Visi kaip vienas didžiavosi jiems specialiai rašytai laiškais iš tėvynės. Užtai jie visi labai dėkingi šauniai ir apskriai vilnietei Dovilei.

Jei Dievas padės, sekančią vasarą Maironio mokykla statys palapines gražuose pušynuose prie Ulos, Ventos, Dubysos. Tai rimtos mintys ir realios kalbos. Po Tėviškės dangumi vargu ar beatsiras reikalas ir vieta klausimui „Kodėl aš turiu mokytis lietuviškai?“ Kai šiandien jautriausi pedagogai nepajėgia pilnutinai susidoroti su ta širdį aižančia problema, tikėkim, kad Tėvynę prie keturlapio dobilo lapo, ar paparčio žiedo beieškant, viskas paaššės — ir reikalas mokytis lietuvių kalbą savaime išsispres.

Žiogeliai

ATSIŪSTA PAMINĖTI

„Lietuvių dienų“ žurnalo gegužės mėnesio numerio lietuviškoje dalyje yra: VLIKO ir PLB-ės pranešimas. Stalinistai LKP CK šaukiais cenzūros ir prievartos. Konstitucijos projektas — teigiamybės ir dėmės. L.D. Bendradarbio — Pilypas Narutis — sukilimo organizatorius. Česlovo Valdemaro Obcarsko eilėraščiai. K. Barėno — Vienas tarp nepažįstamų. Vlodo Bakūno — Prieš 50 metų netekome Klaipėdos (pabaiga).

Anglų skyriuje: Pilypas Narutis, Vytautės Žilinskaitės — Neįtikėtinas pasakojimas. Vytautės Žilinskaitės — Karuselė. Persitvarkymas įžiebta naują jėgą kovojant už nepriklausomybę. Dr. Algirdo Statkevičiaus — Pabaltijo valstybės — kraujuojanti žaizda Sovietų Rusijos imperijoje.

Viršelyje — inž. Pilypo Naručio nuotrauka. Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis.

Prenumerata 20 dol. metams, Kanada — 30 dol. (Can.).

Prenumeratas siųsti: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029, U.S.A.

pavadinti visus budelius. Mums atrodė, kad tyliai pritariama kruvinam susidorojimui su žydų tauta. Mums nebuvo duota pasakyti savo skausmo žodžius, o Brežnevo valdymo metais mes buvome tik bebalisiai stebėtojai, kai Lietuvą paliko šimtai žydų šeimų. Širdies gilumoje jautėme, kad jie ne mus, lietuvius, palieka, kad mus ištiko bendra nelaimė.

Mūsų tylėjimas tarsi didino kaltę. Tauta, lietuvių tautiškas publicistikos bei tariamose istorijos veikaluose buvo pradėtas siesti su fašizmu, sutapatintas su 1941-1944 metų nusikaltimais. Taip buvo daroma, kad lietuvių tauta nebūtų patraukli ne vien kitataučiams, bet ir būsimoms kartoms. Ar ne panašiai buvo kuriama ir žydų kaltė. Taip atsirado kaltinimai dėl stalinizmo Lietuvoje, dėl deportacijų ir NKVD žiaurumų. Tokios yra stalinizmo ir hitlerizmo sandėrio pasekmės Lietuvoje, ką mes turime kartu įveikti. Kaip rodo mūsų istorinė tradicija, tik išvengdamos pašalinio diktato, tik būdamas laisvos abiejų tautų gali ramiai ir taikiai gyventi, dalintis duona, pagarba ir taika.

Seka parašai.

SIA

EUROPOS LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England
Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX: 01-727 3045

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė
Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 18 svarų;
Užsienyje — 22 svarai (Vokietijoje 70 DM) oro paštu.

Vienoj skiltyje įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didėsi skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštįje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS—KADA—KUR?

Liepos 1 - rugpjūčio 27 — Vasario 16 gimnazijos 1989 m. vasaros atostogos

Liepos 7-10 — Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos „Jaunųjų veiksmų“ konferencija, į kurią kviečiami ir jaunimo atstovai iš Lietuvos.

Liepos 15 — 18.00 val. Dariaus ir Girėno minėjimas ML klube, 121 Middleton Rd., Crumpsall, Manchester.

Liepos 23 - rugpjūčio 6 — lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde.

Liepos 29 iki rugpjūčio 5 d. — Jubiliejinė skautų stovykla Sodyboje.

Liepos 30 — rugpjūčio 6 d. — Europos Lietuvių Studijų savaitė Švedijoje, Gotlando saloje.

Rugpjūčio 19 — rugsėjo 4 d. — Nidos spaustuovės vasaros atostogos.

Rugpjūčio 26 — Boltono Baltijos Tautų Komiteto dešimtmečio sukaustuvių koncertas ir šokiai, 99 Castle Street, Bolton.

Rugsėjo 9 — Baltų Židiny 1989, (Baltic Focus '89), Porchester Center, Queensway, London W2

Rugpjūčio 23 — S-H Pakto 50 m. demonstracija Bonnoje, V. Vokietijoje. Kreiptis: Andris Kadegis, Cheruskerring 49, 4400 Münster, W. Germany.

Spalio 14 — Boltono lietuvių metiniai šokiai ukrainiečių salėje, 99 Castle St., Bolton.

Spalio 15 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija-susaviavimas Romuvoje.

Lapkričio 3-5 — Vokietijos LB darbuotojų susaviavimas Romuvoje.

Lapkričio 22-26 — Pasaulio Lietuvių Centre Lemont, Illinois, U.S.A., įvyks VI mokslo ir kūrybos simpoziumas. (EL nr. 24-2059, 2 p.).

M. Vasienės motinai mirus.
Ilgamečiams klubo nariams
Margaretai ir Pranui Vasiams
ir giminėms,
reiškiame gilią užuojautą.
Vyties klubo valdyba

A.A. ANTANAS ŽUKAUSKAS

Sekmadienį, liepos 30 d., 12.00 val., Lietuvių Sodyboje kun. Aleksandras Geryba aukos šv. Mišias lotynų kalba už a.a. Antano Žukausko vėlę. Antanas ne tik kad buvo Lietuvių Namų B-vės direktorium perkant Sodybą, bet buvo ir jos pirmas vedėjas, todėl Sodyba yra geriausia vieta jo draugams ir pažįstamiems pasimelsti už jo vėlę.

BAIGIASI MOKSLO METAI

Liepos 15 d. baigiasi Londono lietuvių Maironio mokyklos antrieji mokslo metai.

PAMALDOS

Eccles — liepos 9 d., 12.15 val.
Nottingham — liepos 9 d., 11.15 val., Židinyje.
Nottingham — liepos 16 d., 11.15 val., Židinyje.
Derbyje — liepos 16 d., 14 val., Bridge Gate.

PASKUTINĖS ŽINIOS IŠ LIETUVOS!

VORUTA ATVAŽIUOJA VORUTA ATVAŽIUOJA

Vilniaus meno ansamblis VORUTA į Londoną atskrenda liepos 13 d. Su koncertų rengėjais pavyko susitarti ir todėl galime pranešti, kad jų viešnagės metu Anglijoje VORUTOS ansamblis koncertuos Londone:

Liepos 15 d., 18.00 val., Bishopsgate Instituto salėje, 230 Bishopsgate, London EC2, ir Nottinghamame:

Liepos 23 d., 16.00 val., Rushcliffe Leisure Center, Boundry Rd., W. Bridgeford, Nottingham.

Įėjimas 3 sv. asmeniui. Bilietai bus parduodami vietoje. Veiks baras ir bus užkandžių.

Kviečiame Britanijos lietuvius paremti Lietuvos jaunimą ir gausiai dalyvauti jų koncertuose.

Vorutos ansamblio koncertų rengėjai atsiprašo Britanijos lietuvių, kad anksčiau skelbtieji koncertai, dėl nenumatytų priežasčių, negalėjo įvykti.

Rengėjai

Nurodymai, kaip pasiekti Rushcliffe Leisure Centrą, Nottingham: iš M1 greitkelio išvažiuoti 24 susijungime (Junction 24), važiuoti A453 keliu apie 7 mylias iki Clifton tilto komplekso, po tilto sukti į A52 (Gratham) ir važiuoti iki sekančio judėjimo rato (round-about), privažiavus pasukti į kairę ir pravažiuoti kapines, o už jų — Boundry Road, keliu — po dešine — privažiavusite Rushcliffe Leisure Center.

MANČESTERIS

FILATELISTŲ DRAUGIJA „VILNIUS“

Liepos 15 d., 16.00 val., Lietuvių filatelistų draugija „Vilnius“ susirinks Mančesterio LK., 121 Middleton Rd., Manchester.

Visi lietuviai filatelistai ir prijauciantieji yra prašomi šiame susirinkime gausiai dalyvauti.

Draugijos valdyba

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS

Liepos 15 d. 18.00 val. L.K.V.S-gos „Ramovės“ Mančesterio skyrius rengia ML klube Dariaus ir Girėno minėjimą. Paskaitą skaitys H. Vainėkis.

Meninę programą atliks Nottinghamo moterų duetas „Rūta“.

Prašome visus gausiai dalyvauti.

Ramovėnų valdyba

NARIŲ SUSIRINKIMAS

Liepos 9 d., sekmadienį, 16.00 val. MLS klubo valdyba šaukia pusmetinį visuotiną narių susirinkimą, kuriame valdyba ir revizijos komisija padarys pranešimus ir bus svarstomi klubo reikalai.

Klubos narius prašome dalyvauti. Kvorumui nesusirinkus nustatyta valandą, susirinkimas bus atidėtas vienai valandai, o po to prarastas, neatsižvelgiant į susirinkusių narių skaičių.

Klubos valdyba

KVIETIMAS

Mielos sesės ir broliai!

Šiais metais jau rinksimės į mūsų gražiosios sodybos skautų kalnelį 40-tajai Jubiliejinę vasaros stovyklai. Visus kviečiu gausiai dalyvauti.

Kaip greitai praslinko 40 metų nuo pirmosios vasaros skautų stovyklos. Pirmieji stovyklautojai vieni išaugo, sukūrė šeimas, išaugino jaunimą, kiti paseno, ar paliko mūsų gyvųjų eiles. Kalnelyje buvę mažieji medeliai išaugo į didelius medžius, o buvusius senus, didelius, negailęstingą audrą spėjo išversti iš šaknų Skautiškoji idėja nepasikeitė, nes kaip ir pradžioje, taip ir dabar, einame tuo pačiu lietuvišku skautiškoju keliu. Dabar maloniai kviečiu visus, suaugusius, senstančius, buvusius kada nors mūsų eilėse, stovyklavusius bent kurioj mūsų stovykloj, į susibūrimą. Ateikite į mūsų Jubiliejinę stovyklą, jei ne ištais savaitei, tai savaitgaliiui, ar tik šeštadieniui 5-to rugpjūčio stovyklos uždarymui, iškilimams laužui.

Susėsime prie to paties seno stovyklos stalo, prisiminsime savo jaunystės skautavimo dienas, susitiksime su buvusiais dar nepalūžusiais, nors gerai pasenusiais, skautų vadais, susipažinsime su naujaisiais.

Padarykime tikrai visiems atmintiną Jubiliejinę stovyklą.

Lauksime Jūsų visų ir tikrai tikiu, kad į šį mano pakvietimą ne vienas atsiliepsite pasirodysdami mūsų stovykloje.

Lauksime. Vis budžiu!

s. S.B. Vaitkevičius

LSS Europos Rajono Vadas

LSS ERV PADĖKA

Mūsų dosnūs, ilgamečiai skautų rėmėjai B.P. Varkala ir Ponia su geriausiais sesėms ir broliams linkėjimais atsiutė 50 sv. auką Jubiliejinę stovyklai paremti. Taip pat su pageidavimu, kad ateityje pasikviestume atstovus iš mūsų Tėvynės Lietuvos. Mieloms Varkaloms nuoširdus skautiškas AČIU.

Škotijos DBLS Skyriaus pirmininkas J. Bludžius atskubėjo su 65 sv. čekiu, Škotijos lietuvių parama stovyklaujantiems skautams Jubiliejinę stovyklai. Aukoj: Škotijos Lietuvių Soc. klubas 25 sv., DBLS Skyrius 20 sv., Škotijos Lietuvių Moterų D-ja 10 sv. ir p.p. Bludžiai 10 sv.

Gerbiamiems p. Bludžiams, Škotijos Lietuvių Soc. Klubas, DBLS skyriaus ir Škotijos Lietuvių Moterų Draugijos pirmininkams, valdybai ir nariams nuoširdžiai dėkoju.

Tuo pačiu lauksime gausaus Škotijos lietuvių skautų dalinio stovykloje.

s. S.B. Vaitkevičius

LSS Europos Rajono Vadas

AUKOS STOVYKLAI

Derbyje gyvenantieji dr. J ir M. Mockai, kasmetiniai aukotojai, įteikė 50 sv. skautų stovyklai ir palinkėjo skautų vadovams ir stovyklautojams gražaus oro ir prasmingo stovyklavimo. Gerbiame Mockams nuoširdus ir skautiškas AČIU.

Pensininkė ir kasmetinė uoli rėmėja ir ilgus metus dirbusi su jaunimu VI. Šliženė įteikė 15 sv. skautų stovyklai ir 15 sv. „Budėkime“. Mielajai rėmėjai brolišką ir skautišką AČIU.

Pensininkas P. Stančikas įteikė skautų stovyklai 2.50 sv. ir 2.50 sv. „Budėkime“. Mielam Petruui skautiškas ačiū.

v.s. J. Maslauskas

VOKIETIJA

DEMONSTRACIJA BONNOJE

Stalino-Hitlerio Pakto 50 m. sukakties proga, Vokietijos pabaltiečiai rugpjūčio 23 d. ruošia demonstraciją Bonnoje.

Daugiau informacijų galima gauti parašant šiuo adresu: Andris Kadegis, Cheruskerring 49, 4400 Münster, West Germany.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI REIKALINGI MOKYTOJAI

Vasario 16 gimnazija ateinantiems mokslo metams ieško griežtųjų mokslų mokytojų (pageidaujama su magistro laipsniu, žemesnis laipsnis irgi priimtinas). Anglų ir lietuvių kalbos yra būtinos. Kreiptis pas direktorių Andrių Šmitą, Romuva, 6840 Lampertheim, Hüttenfeld, W. Germany.

PLB Bendralaiškis Nr. 9

DEBRY

TRAGIŠKAS BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Birželio 17 d. DBLS Derby skyriaus valdybos iniciatyva tradicinis išvežtųjų minėjimas įvyko ukrainiečių klube. Susirinko daugiau kaip pusšimtis tautiečių iš Notingamo, Šefeldo, Burtono ir svečių iš Lietuvos.

Prie vėliavomis ir vasariškomis gėlėmis paruošto stalo J. Levinskas, skyr. pirmininkas, pasveikino susirinkusius, ypač svečius iš Lietuvos. Toliau jis priminė, kad žydintis ir žaliai pasipuošęs birželis lietuvių tautai virtęs tragišku, liūdnu ir niekuomet nepamirštamu įvykiu. Prieš 48 metus pačiame birželio žydėjime, mūsų sūnūs, dukros, tėvai ir vaikai, buvo suvaryti į gyvulinius vagonus ir ištremti mirčiai. Vagonuose šaukė moterys, vaikai ir seneliai. Tauta neteko žmonių, kurie mylėjo savo žemę ir žmones. Jis sakė, kad ir jam biržely teko matyti šurpių vaizdų. Minėdami tą baisų birželį jis tęsė, lenkime galvas prieš žuvusius kovoje už tautos laisvę. Mūsų pareigos ir ryžtas yra gyventi tuo pačiu, niekuomet nesenančiu laisvės idealu, siekiančiu laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai. J. Levinskui už paskaitą susirinkę atsidėjo plojimu.

Oficialioji dalis buvo baigta tylos bei susikaupimo minute ir himnu.

Vėliau J. Levinskas pristatė svečius iš Lietuvos ir pasveikino švenčančius vardadienį Jonus, Petrus, Povilus, Antanus ir Vladus.

Svečias iš Lietuvos G. Pilipavičius, kuris su motina — a.a. J. Snabaičio seserim — atvyko iš Bordono į Derby, susirinkusius papasakojo savus išgyvenimus Sibire. Taip pat jis aptarė esančią dabartinę padėtį Lietuvoje ir baigė sakydamas, kad jie prieš kelis metus net savojai nedrįso kada nors atvykti į užsienį, susitikti su čia gyvenančiais lietuvių ir stebėti jų veiklą. Vėliau jis atsakinėjo į paklausimus.

DBLS CV vicepir. ir kultūrinių sričių atstovė Vida Gasperienė supažindino susirinkusius su būsimu „Vorutos“ ansamblio koncertu Nottinghamame ir prašė atvykusį jaunimą iš Lietuvos pagloboti ir paremti, kad atvažiavusieji galėtų pamatyti šio krašto žmonių gyvenimą ir vietojės.

LSB Europos rajono vadeiva J. Maslauskas skautijos vardu B. Snabaitenei ir šeimai, mylimai motinai Navickienei mirus, pareiškė gilią užuojautą.

Padėkojęs skautiškos idėjos nuolatiniams rėmėjams ir svečiams jis sakė, kad minint tragišką birželį turime vieningai siekti laisvo ir nepriklausomo gyvenimo, pagrindinių žmogaus teisių, jam Kūrėjo suteiktų ir kurių joks žmogus neturi teisės atimti.

J. Valentinui, A. Tirevičiui ir viešniai Onutei iš Mansfeldo talkinant, pravesta turtinga loterija. Po visų iškilnių dar ilgai pasilikę kalbėjosi įvairiomis temomis ir dalinosi įspūdžiais.

Pagarba ir padėka visiems atvykusiems iš toliau, ypatingai atvykusiems iš Lietuvos. Esame dėkingi ukrainiečių klubo valdybai už patalpas.

J.M.

PARYŽIAUS ŽMOGAUS TEISIŲ KONFERENCIJA

(Atkelta iš 2 puslapio)

Ar respublika turi teisę pagal Sovietų Konstituciją pasitraukti iš Sovietų Sąjungos?

Procedūra dėl pasitraukimo iš Sovietų Sąjungos niekad nebuvo išnagrinėta ir niekad nebuvo mėginta tatau padaryti. Pabaltijo valstybės to dabar nesiekia ir tai yra akademinis klausimas. Sovietų Sąjungoje yra finansinė ir ekonominė nepriklausomybė, bet tai turi būti patvirtinta respublikinėmis sutartimis.

Visos respublikos gali būti ekonomiškai laisvos ir bendrauti su kitomis respublikomis, jeigu jos tai sutartimis patvirtina.

Ar Hitlerio-Stalino paktas Sovietų Sąjungoj bus pasmerktas?

Šis paklas iškilio Maskvos konferencijoje ir Gorbačiovos sudarė komisiją šiam klausimui studijuoti.

Spaudos konferencijai pasibaigus, nespėjusiems paklausti savo klausimų buvo pasiūlyta asmeniškai susitikti su delegatais pasikalbėti.

PASAULYJE

Sovietai apginkluos Iraną

Irano parlamento pirmininkas Hashemi Rafsanjani neseniai lankėsi Maskvoje ir tarėsi su Gorbačiovu bei kitais sovietų vadais dėl santykių pagerinimo tarp Irano ir Sovietų Sąjungos ir apsiginklavimo reikalais. Sovietai irgi siekia geresnių santykių su Iranu, nes krašte turi daug musulmonų tikybos žmonių, kurie yra ištikimi Irano ajatoloms.

Mirusio ajatolos Khomeini mirties bausmė britų autoriui Rushdie tebegalioja, todėl autorius tebesislapsto ir yra saugojamas policijos. Britanijos musulmonai norėtų autorių Rushdie traukti teisman už šventvagystę, bet negali jo rasti ir įteikti kvietimą teisman.

Vengrija demokratėja

Iš visų satelitinių kraštų Vengrija yra toliausiai pažengusi demokratijos linkme.

Nors ir atrodė, kad Vengrijos komunistų partija skils į reformatorius ir konservatorius, kurie, kaip ir partijos sekretorius Karoly Grosz, su demokratizacijos reformomis skubėti nenori, bet išrinkus Miklos Nemeth premjeru ir Reszo Nyers partijos prezidentu, kurie abu turi žmonių pasitikėjimą, skilimas neįvyko. Netolimoje ateityje numatomi daugpartiniai rinkimai.

Vengrijoje vykdomas reformas kritikuoją Rytų Vokietijos politikai, kurie į jas žiūri kaip į komunizmo išdavimą.

Pačioje Sovietų Sąjungoje tautiniai neramumai vyksta Uzbekistane, Kazachstane ir Moldavijoje. Nacionalizmas, tikyba, skurdas, prekių trūkumas krautuose verčia gyventojus išreikšti nepasitenkinimą ir demonstruoti.

Angoloje taika

Po 14 metų civilinio karo Angolos vyriausybė susitaikė su Unita partizanais. Tai įvyko Zaire valstybėje, dalyvaujant 18 Afrikos valstybių vadų. Įvairūs tarptautiniai įvykiai privedė prie susitaikinimo. Sovietai atsisakė toliau remti marksistinę Angolos vyriausybę; Kuba turėjo atitraukti iš Angolos savo kariuomenę; Amerika ir Pietų Afrika pagrasino neremianti Unita partizanų, ypač po Namibijos nepriklausomybės. Angola yra turtinga žemės turtais, bet dėl civilinio karo negalėjo tų turtų eksploatuoti. Spėjama, kad civiliniai kariai pasibaigs ir kituose Afrikos kraštuose, pirmoje vietoje Mozambike.

Pietų Afrikoje irgi numatomi pasikeitimai. Naujai išrinktas prezidentas de Klerk, kuris perims pareigas iš Botha rudenį, pradžioje įvesti reformas, duodančias daugiau teisių juodiesiems ir panaikinti kai kuriuos įstatymus rasinėje diskriminacijoje.

PRIĖMIMAS BRITANIJOS PARLAMENTE

Po dviejų metų pertraukos Baltų Taryba vėl suruošė Britanijos parlamente priėmimą, kurį šiais metais globojo parlamentaras Tom Sackville. Parlamento nario globa yra būtina. Priėmimas įvyko pirmadienio vakare, birželio 19 d., ant parlamento terasos. Temzės upės pakrastyje. Į priėmimą buvo kviečiami Žemųjų Britų Parlamento ir Lordų Rūmų nariai ir kiti garbingi svečiai. Svečius sutiko parlamentaras Tom Sackville, Baltų Tarybos pirmininkė Nora Morley-Fletcher MBE, Aleksas Vilčinskas ir Zigurds Kronbergs, kuris pavadavo užsienyje esantį Guntį Berzinį.

Svečiai vaišinosi parlamento virtuvėse pagamintais skanumynais ir vynu. Susirinkusius sveikino Tom Sackville MP ir Nora Morley-Fletcher. Priėmimo metu, kas norėjo, galėjo aplankyti posėdžiaujančius abiejuose parlamento rūmuose (House of Commons ir House of Lords) ir pasiklausti vykstančių debatų.

Bendrai paėmus, Sovietų Sąjunga pakeitė savo bendradarbiavimo ir santykiavimo politiką su užsieniu, išvystė naują, gerą propagandinį metodą, maloniai ir mandagiai kalba ir mėgina atsakyti į visus klausimus. Deja, jų atsakymai yra tokie patys kaip buvo prieš keletą metų.

ELTA